

PLANTEFOKUS

Bælgsæd kan være et alternativ til vårbyg

Markært og hestebønne er mest interessante, hvis sojaskråprisen er høj og kornprisen lav. Jo større prisforskel, jo lavere behøver udbyttet i bælgsæd at være.

AF KAJ LUND SØRENSEN

Nye efterafgrødekrav medfører et øget areal med vårsæd, og det bør overvejes, om noget af det skal være bælgsæd, siger Søren Kolind Hvid, specialkonsulent ved Videncentret for Landbrug. (Foto: Kaj Lund Sørensen)

☞ Dyrkning af markært og hestebønne til svinefoder kan være et alternativ til dyrkning af korn, men på konventionelle bedrifter er den økonomiske guleroed i de fleste tilfælde for lille til at sætse på det. Det siger specialkonsulent ved Videncentret for Landbrug, Søren Kolind Hvid.

Bælgsæd er mest konkurrencedygtig i forhold til vårbyg. Nye efterafgrødekrav medfører et øget areal med vårsæd, og det bør overvejes, om noget af det skal være bælgsæd, der har god forfrugtsvirkning, som giver mulighed for mere 1. års vinterhvede.

I beregningerne har Søren Kolind Hvid indregnet forfrugtsvirkning, et merudbytte i hvede på 8-9 hektokilo pr. hektar og en kvælstoffiksering, der fører til en gødningsbesparelse på ti kilo kvælstof pr. hektar i hvede. Desuden forudsættes det, at man kan håndtere et ekstra fodermiddel samt uæ-

drede produktionsresultater i stalden.

Kan være interessant

Konklusionen er, at bælgsæd især kan være interessant, hvis der er stor forskel mellem prisen på foderkorn og sojaskrå. Jo større prisforskel mellem korn og sojaskrå, jo bedre klarer bælgsæd sig økonomisk. Generelt har markært ikke vist sig konkurrencedygtig i forhold til vårbyg. Hestebønne har måske større potentiale under egnede forhold, vurderer Søren Kolind Hvid.

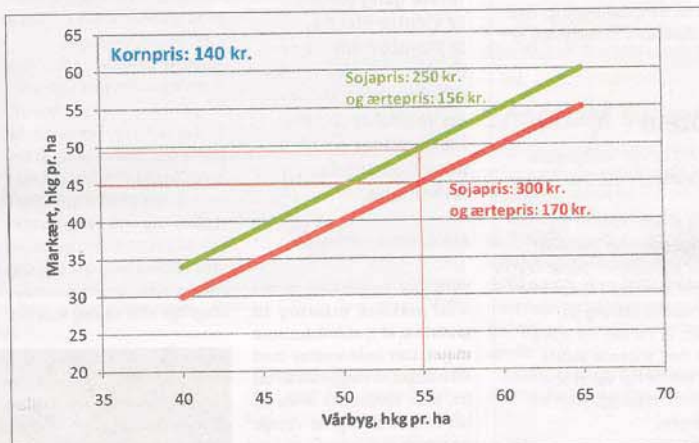
Den største udfordring er stabile, høje udbytter.

- Jo større prisforskel mellem korn og sojaskrå, jo bedre klarer bælgsæd sig økonomisk. Generelt har markært ikke vist sig konkurrencedygtig i forhold til vårbyg.

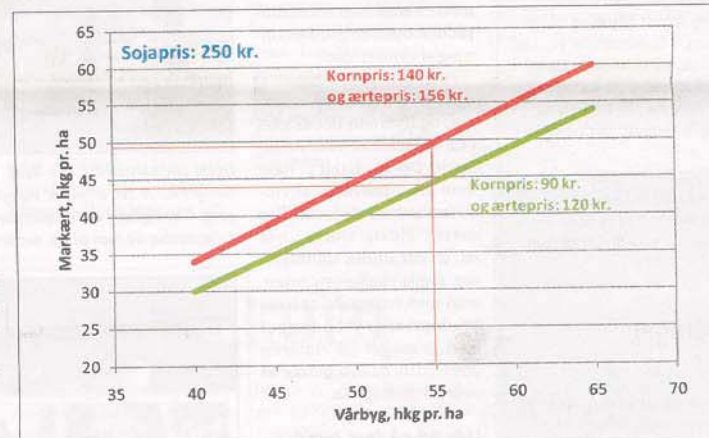
SØREN KOLIND HVID

Hvede kr./hkg	Sojaskrå kr./hkg	Ligevægtspris Markært	Ligevægtspris Hestebønne
90	250	120	114
90	300	133	133
140	250	156	142
140	300	170	161

Tabel 1. Ligevægtspris for markært og hestebønne i foder til slagtesvin ved forskellige priser på sojaskrå og hvede. Ligevægtsprisen angiver, hvad prisen på markært og hestebønne må være, for at prisen pr. FEsv i foderblandingen er den samme, som hvis der udelukkende blev anvendt sojaskrå som proteinkilde. (Kilde: Søren Kolind Hvid)

Figur 1. Ligevægtsudbytte i markært i forhold til vårbyg til foder ved sojaskråpriser på henholdsvis 250 kroner og 300 kroner pr. hektokilo. Beregnet ved kornpris på 140 kroner. (Kilde: Søren Kolind Hvid)

Figur 2. Ligevægtsudbytte i markært i forhold til vårbyg til foder ved kornpriser på henholdsvis 90 kroner og 140 kroner pr. hektokilo. Beregnet ved sojaskråpris på 250 kroner. (Kilde: Søren Kolind Hvid)

- Udbytterne i markært må højst være 10-15 hektokilo lavere end i vårbyg, og i hestebønne højst 5-10 hektokilo lavere, forklarer han.

Høj sojapris

Prisen på sojaskrå har gennem en lang periode været relativ høj, samtidig med at kornpriserne har svinget meget. Videncentret for svineproduktion har i foderoptimeringsprogrammet beregnet, hvad ærter og hestebønner maksimalt må koste for at indgå med 20 pct. i foder til slagtesvin ved forskellige kombinationer af priser på korn og sojaskrå.

Mest protein i hestebønner

Det fremgår af tabel 1, at hvis for eksempel prisen på hvede er 140 kroner og prisen på

- Udbytterne i markært må højst være 10-15 hektokilo lavere end i vårbyg, og i hestebønne højst 5-10 hektokilo lavere.

SØREN KOLIND HVID

sojaskrå er 250 kroner pr. hektokilo, må markært koste 156 kroner og hestebønne 142 kroner. Markært indeholder flere fodereenheder pr. hektokilo end hestebønne, nemlig 101 FEsv mod 84 FEsv. Til gengæld indeholder hestebønne mere protein end markært. I foderoptimeringsberegningen, der ligger til grund for tabellen, er reg-

net med 23,8 procent protein i markært og 31,0 procent protein i hestebønne.

Ligevægtsprisen for markært er normalt højere end for hestebønne, fordi markært indeholder flere fodereenheder. Men ligevægtsprisen for hestebønne nærmer sig prisen for markært, hvis prisen på sojaskrå er høj i forhold til kornprisen.

Ligevægtsudbyttet i markært

I figur 1 er vist ligevægtsudbyttet i markært til svinefoder i forhold til vårbyg til foder ved en sojaskråpris på henholdsvis 250 kroner og 300 kroner pr. hektokilo. Der er i begge tilfælde regnet med en kornpris på 140 kroner pr. hektokilo. I beregningen indgår forfrugtsværdien af markært forud for vinterhvede. På JB 6 er der regnet med et merudbytte på ni hektokilo pr. hektar i vinterhvede ved at have markært som forfrugt i stedet for korn.

Figuren viser, at ligevægtsudbyttet pr. hektar ligger fire-fem hektokilo lavere, hvis prisen på sojaskrå stiger med 50 kroner pr. hektokilo. Ved et udbytte i vårbyg på 55 hektokilo og en sojaskråpris på 300 kroner pr. hektokilo skal der avles mindst 45 hektokilo pr. hektar i markært for at det økonomiske resultat er det samme. Ved en sojaskråpris på 250 kroner pr. hektokilo er ligevægtsudbyttet cirka 50 hektokilo markært.

Ligevægtsudbyttet afhænger af

I figur 2 er vist ligevægtsudbyttet i markært til svinefoder i forhold til vårbyg til foder ved en kornpris på henholdsvis 90 kroner og 140 kroner pr. hektokilo. Sojaskråprisen er i begge tilfælde sat til 250 kroner pr. hektokilo. Ved et udbytte på 55 hektokilo i vårbyg er ligevægtsudbyttet i markært cirka 44 hektokilo pr. hektar ved en kornpris på 90 kroner pr. hektokilo og 49 hektokilo pr. hektar ved en kornpris på 140 kroner.

Ligevægtsudbyttet i markært og anden bælgsæd til svinefoder afhænger altså både af kornprisen og prisen på sojaskrå. Jo højere pris på sojaskrå, jo lavere ligger ligevægtsudbyttet, og jo højere pris på korn, jo højere ligger ligevægtsudbyttet.

Udbytter i bælgsæd

Udbytterne i markært har i sortforsøg 2002 - 2010 ligget på 45 hektokilo pr. hektar i gennemsnit. I fire forsøg med tre sorter har hestebønner i 2010 givet 40 hektokilo pr. hektar i gennemsnit.

Det Europæiske Fællesskab ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.